

Wilson's program.

DOOR

ANT. PANNEKOEK.

Het Duitsche imperialisme is verslagen en neergeworpen. President Wilson is de diktator der wereld.

Nadat de Europeesche legers elkaar drie jaren lang aangevallen en vermoord hadden, bracht Amerika zijn millioenen in het veld, en dit besliste de zegepraal voor de zijde, waarbij zij zich voegden. Terwijl de gewapende volken van Europa uitgeput en moe van het strijden waren en het alleen als een zware plicht voortzetten, wierpen de Amerikaansche soldaten zich met het eerste vuur van de oorlogsgeschiedrift in den strijd en verzekerden door hun nog ongebroken fysieke en moreele kracht de wereldhegemonie aan de Vereenigde Staten.

De twintigjarige droom van wereldmacht van Duitschland is ineengestort. Voor de Duitsche bourgeoisie is het nu zaak te redden, wat te redden is. Zij heeft een vreedzame burgerlijke omwenteling doorgezet en zelf de teugels van het bestuur in handen genomen. Als opkomende, in snel tempo sterker wordende kapitalistische macht moest zij indertijd het geweld als het groote middel aanvaarden om zich een plaats naast en ten koste van de oudere wereldmachten te veroveren. Daarom stelde zij keizer en jonkers, absolutisme en militair gezag aan de spits van haar burgerlijke staat. Nu is het geweld van de anderen, van Engeland en Amerika, sterker gebleken dan haar geweld; zij is verslagen. Zij werpt — voorloopig en in woorden — deze onbruikbare methode weg, gooit het roer om en wordt democratisch, parlementair en pacifistisch. Om twee redenen. Ten eerste om de vijand te bezweren en te ontwapenen, om, door Wilson's program te aanvaarden, een niet al te zware vrede te koopen. Ten tweede om de binnenlandsche revolutie, de dreigende proletarische revolutie te bezweren.

Of het tweede zal gelukken, hangt er van af, of het eerste gelukt.

De Deutsche bourgeoisie heeft Scheidemann en Bauer tot ministers gemaakt, omdat haar burgerlijk-nationale belangen bij deze heeren geheel veilig zijn en daarmee de oppositie van een groot deel van de arbeidersklasse ontwapend wordt. Gelukt het de nieuwe regeering, op dragelijke voorwaarden vrede te krijgen, dan is er kans, dat de oorlogsmoede massa's zich rustig laten ontwapenen en de regeering aan de bourgeoisie en haar handlangers overlaten. Stelt echter de Entente — wat niet te betwijfelen is — eischen, die op volkomen machteloosheid van Duitschland neerkomen, dan zal de nieuwe regeering trachten onder de leuze: tegen Duitschlands vernietiging, nog eens sterke oorlogsgesedrift in de massa's te doen opvlammen. Misschien gelukt het een oogenblik, maar dan toch niet lang. De Entente-politici zoowel als de meest radikale Deutsche pacifisten rekenen dan ook op een proletarische revolutie in Duitschland, die grondig het oude systeem zal opruimen.

Wilson, de zaakwaarnemer van het Amerikaansche grootkapitaal, de gebiedster over de krachtigste millioenenlegers, heeft op dit oogenblik het lot van de wereld in handen. Hij wordt reeds in de hoogte gestoken als de groote man, de zedelijke heros van onze tijd, de man, die het kapitalisme vernieuwen zal, met wie een nieuwe periode aanbreekt. Zijn program kan ons leeren, wat dit nieuwe kapitalisme zal zijn.

* * *

Met het program bedoelen wij niet de 14 punten van praktische vredesvoorwaarden, maar het algemeene beginselprogram, waaruit deze zijn afgeleid. Dit luidt in het kort:

Niet de Macht, maar het Recht zal de wereld beheerschen.

De betrekkingen der volkeren mogen niet door de Macht, maar moeten door het Recht bepaald worden. Wie dit Recht schendt, zal door de anderen gestraft worden.

De Bond van Volkeren zal de Wereldvrede verzekeren.

* * *

De strekking van dit program is in de eerste plaats tegen Duitschland gericht.

Het Deutsche imperialisme was de jonge opkomende macht, die haar eigen kracht voelde en wist, dat het slechts door een revolutie van de bestaande toestanden van koloniaal bezit en machtgebied zijn plaats kon veroveren. Daarom had het *waarheid* noodig; en zijn vertegenwoordigers spraken ronduit de waarheid uit: slechts de

Macht, het Geweld regeert de wereld. De Macht bepaalt het Recht. De Macht, die zegeviert, noemt zich Recht en is Recht.

De burgerlijke wereld, die de ergste wreedheden van het Engelsche Imperialisme rustig verdroeg, wanneer ze met schoone redenen van Recht, Beschaving e. d. werden toegelicht, huiverde bij de brute openhartige wreedheden van het Duitsche imperialisme. Zij juicht nu Wilson toe, die de verkondigers van de waarheid, omdat zij hetzelfde — slechts openhartig, en daarom erger, konsekwenter — doen als de anderen deden, daarvoor wil straffen. En de nieuwe Deutsche regeerders, bang voor de algeheele vernietiging van hun macht, praten laf Wilson na over de Volkerenbond en het Recht.

Nu heeft de Macht gezegevierd — de overmacht van Amerika — zij noemt zich Recht en regelt naar dit Recht de wereld. Duitschland wordt geknot, zijn vloot en leger tot een minimum beperkt, zijn kapitaalbezit gedecimeerd door reusachtige schadeloosstellingen en oorlogsschattingen, zoodat het in geen tientallen van jaren weer tot economische macht kan komen. Het wordt van het Lotharingsche ijzerbekken en de Silezische kolenvelden beroofd, de grondslagen van zijn industriele bloei. Oostenrijk wordt in kleine zwakke staten gesplitst. Evenzoo Rusland en de Balkan, waar ook elke afzonderlijke natie — volgens het principe van het zelfbeschikkingsrecht — tot een afzonderlijke staat wordt geproklameerd. Tusschen al deze nationale staten — omdat ze burgerlijk-kapitalistisch zijn — zal een voortdurende wrijving en strijd zijn over grensgebieden, waar de stammen door elkaar wonen. Wanneer de zegevierende Macht de Duitsche sprekende Elzas aan Frankrijk en het Duitsche Danzig aan Polen toewijst, is dat niet volgens het geproklameerde zelfbeschikkingsrecht der naties, maar volgens het recht van de sterkste. De proklamatie van het zelfbeschikkingsrecht der naties dient om het oude Europa, waarin dozijnen volken en stammen ongeassimileerd door en naast elkaar wonen, in een aantal machteloze kleine staatjes te verdeelen, nog machtelozer, omdat zij door nationale strijd en haat voortdurend zullen harrewarren. En dan kunnen Engeland en Amerika de wereld gaan beheerschen; hun imperialisme heeft geen konkurrent meer te duchten en kan ongestoord de onmetelijke rijkdommen van Azië en Afrika uitbuiten en de gele, bruine en zwarte volkeren onder het juk brengen en houden. Want voor Indië, China, Egypte, Marokko geldt het zelfbeschikkingsrecht niet; zij behooren niet tot de Volkerenbond. Of misschien ook wel: in schijn en op huichelachtige manier kunnen zij er mee in opgenomen worden, door een schijnzelfbestuur van aan de heerschers toegedane schijnregeerders.

De Volkerenbond, waarin het Recht heerscht, beteekent dus in

werkelijkheid: een aantal machteloze tweederangsstaten, onder hegemonie van Amerika en zijn bondgenoot Engeland, met een einde-looze bron van veeten, waarin de rechtspraak van Wilson telkens beslist, daardoor de wederzijdsche wrok steeds opnieuw voedt, en dus op sluwe wijze de vorming van een gemeenschappelijke sterke macht verhindert. Terwijl een Duitse overwinning een geweldige revolutioneërende stoot aan de kapitalistische wereld zou hebben gegeven, het Oosten, de Aziatische volken in verzet tegen hun Europeesche onderdrukkers gebracht en de produktiekrachten door systematische organisatie enorm ontwikkeld zou hebben — beteekent de onbedreigde heerschappij van het Engelsch-Amerikaansche imperialisme door middel van Volkerenbond en Recht een bestendiging van de slavernij van Azie en een langzamer, meer slepende ontwikkeling der produktie. Dat is de nieuwe „hoogere vorm van kapitalisme”, die zelfs in De Tribune als het doel van Wilsons program werd genoemd.

De wereldvrede door een volkerenbond beteekent verzekering van de Engelsch-Amerikaansche hegemonie, door elk opkomen van een nieuwe macht reeds in de kiem te stuiten, en door alle afzonderlijke verdragen te verbieden, die ten slotte misschien de Europeesche staten tot een tegenmacht zouden kunnen vereenigen. Maar zal dit duurzaam kunnen zijn? Zullen dan niet vanzelf geheime afspraken ontstaan, en zal, als deze staten weer wat opgekomen zijn, — wij onderstellen een voortduren van de kapitalistische ontwikkeling, — misschien in verbond met Aziatische volken, niet ten slotte, als een opstand tegen de Amerikaansch-Engelsche overheersching, een nieuwe wereldoorlog losbarsten?

Men heeft Wilson wegens de tegenstelling tusschen zijn vredes-program en zijn oorlogsdaden dikwijls een huichelaar genoemd. Hij is dit niet meer en niet minder dan elke dominee of staatsman, die over menschenliefde, recht, plichtsgevoel, vaderlandsliefde, orde e.d. redevoert. Wilsons program is niet anders dan de ideologie, die bij de Amerikaansche wereldheerschappij behoort, de verheven inkleeding van alle maatregelen, die deze heerschappij moeten verzekeren. Zij dient, als elke ideologische inkleeding, om de onergdenkenden door een mooie schijn te bedriegen en de massa's der volkeren in de luren te leggen; en hoe doelmatig dit is, blijkt wel uit het feit, dat hij zelfs bij woordvoerders van de revolutionaire arbeiders succes heeft.

* * *

In één opzicht is Wilson ongetwijfeld volkomen oprecht: in zijn hoop, dat door de volkerenbond onder Amerikaansch presidium een

nieuwe wereldoorlog voorkomen, de blijvende vrede verzekerd wordt. Hij ziet heel goed het groote gevaar, dat een wereldoorlog voor de kapitalistische orde meebrengt. Rusland toont door zijn voorbeeld — en Duitschland zal misschien volgen — hoe de reusachtige offers en ontberingen van de massa's, de ontwrichting van de politieke en economische orde, de ondermijning van het staatsgezag bij tegenslag de bodem rijp maken voor een proletarische revolutie. De nieuwe wereldorde van Wilson zal een „hoogere” vorm van kapitalisme zijn niet slechts, omdat zij de opperheerschappij van het Engelsche en Amerikaansche grootkapitaal tegen alle concurrentie, maar ook, omdat zij de heerschappij van het kapitaal tegen alle revolutie voor goed moet verzekeren.

In de strijd tegen het opkomende proletariaat kan nu hetzelfde program dienst doen. De formule „Recht boven Macht” is reeds lang bekend uit de klassenstrijd in Amerika. Wanneer arbeiders staakten en door hun krachtige eensgezindheid kans hadden om het trustkapitaal op een enkel punt te overwinnen, dan trad een burgerkomitee als vertegenwoordiger van het algemeen belang op, om als derde partij, als scheidsrechter uit te maken, aan welke kant het Recht stond; en wenschten de arbeiders daaraan niet toe te geven, dan werden zij of hun leiders uit hun huizen gesleept, in de gevangenis geworpen, mishandeld, gedeporteerd, doodgeschoten — alles om het Recht over de Macht te doen zegevieren. Of de rechterlijke macht trad op en verbood aan de arbeiders alle aktie, alle pressie door staking of demonstratie, die immers slechts pogingen zijn om de Macht te doen heerschen over het Recht, d. w. z. het overgeleverde ongestoorde uitbuitingsrecht van de bourgeoisie. Tegenover zijn arbeiders heeft het Amerikaansche kapitaal altijd evenzoo gehandeld als nu tegenover de konkurrent: de klasse, die door machtsvorming omhoog trachtte te komen, werd telkens met bruto geweld neergeslagen, steeds onder de leuze van het Recht, dat boven Macht ging.

De strekking van Wilsons program is dus in de tweede — maar niet de geringste — plaats tegen het socialistische proletariaat gericht. Het socialisme wil door machtsvorming van het proletariaat het kapitalisme overwinnen. Zijn theoretisch beginsel, het Marxisme, doorziet de waarheid, dat de macht de wereld regeert, en spreekt deze waarheid uit, en wil daarnaar handelen. Tegenover deze „Duitsche” leer stelt Wilson zijn program: als een Macht opkomt, die over de wereld wil heerschen, zullen wij die met alle geweldmiddelen onderdrukken, opdat het Recht, ons Recht, onze Macht blijft heerschen.

En de tijd is niet verre meer, dat dit program tot uitvoering zal

komen. Toen de Engelschen van uit de Witte Zee en andere Entente troepen van uit Wladiwostok het socialistische Rusland aanvielen, ging dat nog schaamachtig, onder het voorwendsel, dat Duitsche agenten Rusland bestuurden. Maar naderhand is men openhartiger geworden; door de Amerikaansche regeering werd een lasterkampagne tegen de Bolsjewiki op touw gezet, met een onbeschaamde breedheid, die groote doeleinden aankondigde. En gaandeweg verandert al de leuze tegen de Duitschers in de leuze tegen de Bolsjewiks. Japansche en Amerikaansche troepen trekken openlijk tot herstel van de bourgeois-heerschappij in Rusland op.

De proletarische revolutie verheft zich in Europa. En haar gevaarlijkste, meest besliste doods vijand is de Amerikaansche Macht, verpersoonlijkt in Wilson. In alle door de wereldoorlog geteisterde landen woelt de revolutiegeest en worden de soldaten beu en onwillig. Slechts Amerika is niet zoover; het Amerikaansche leger is nog in de eerste oorlogsgeschiedenis, en daarom ook bruikbaar tegen de revolutie. Twee of drie miljoen zijn reeds in Europa, verdere millioenen zijn onderweg. En als in Duitschland de arbeidersmassa's opstaan, en als de Fransche arbeiders tegen hun regeering in verzet komen, dan staan, evenals in 1849 de legers van de Tsaar, nu de Amerikaansche millioenenlegers klaar om hen neer te slaan — opdat het Recht heersche en niet de Macht. Dan zal Wilsons program eerst geheel verwezenlijkt zijn: door mooie leuzen is het eene deel van het proletariaat bedrogen, met geweld is het andere neergeworpen: kille reactie zal loodzwaar op de wereld drukken. De IJzeren Hiel — dat is de hoogere vorm van kapitalisme, die Wilson bedoelt.

Het kan ook anders gaan. Reeds bereiden de Russen, nauwelijks de eerste grenzelooze moeiten van opbouw van hun republiek te boven gekomen, zich voor om de Duitsche arbeiders, zoodra zij opstaan, krachtig te kunnen helpen tegen deze geduchtste vijand. In Frankrijk, in Engeland gromt het. In Amerika is het verzet van de internationale arbeiders tijdelijk neergeworpen; maar het kan zich weer verheffen, als Wilson zijn soldaten tegen het Europeesche socialisme voert; in de moderne methoden van massale klassestrijd waren deze arbeiders Europa vóór den oorlog al vooruit. Internationaal, over de geheele wereld barst dan de strijd van het socialisme tegen het kapitalisme los. Tegenover het program van Wilson treedt het program van Lenin.